Pojištění nákladů sporu.

Literatura: Ott: Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního, str. 237 a násl., Bozděch v Právníku 1897 str. 153 a násl.: Dr. Georg Neumann: Commentar zu den C. P. G. k §§ 57—62, Dr. Carl v. Fürstel: Die neuen öst. C. P. G. eodem, Walker: Streitfragen aus dem internationalen C. P. R. st. 65—78 a j.

Po vzoru obecného processu přijal soudní řád Josefinský v § 406 předpis, dle kterého žalobce, o němž není v zemi známo, že jest dostatečně zámožný, má žalovanému dáti jistotu, že mu v případě svého podlehnutí nahradí útraty rozepří spůsobené. Josefinský s. ř. i pozdější processuální předpisy nečinily rozdílu, byl-li žalující občanem rakouským či cizincem a oběma stejně za podmínky udané povinnost kauce žalobní ukládaly, jen pro jisté případy výjimky připouštějíce. (Srvn. o tom shora článek Jistota žalobní.)

V míře značně obmezené uznává možnost žalobní kauce nový civilní řád soudní ze dne 1. srpna 1895 č. 113 ř. z., jenž instituci tuto spůsobem následujícím upravil:

I. Podmínky:

1. Povinnosť pojistiti náklady sporu jest zásadně složena toliko na cizince, jsouc úplně vyloučena při občanech rakouských t. j. osobách, které mají občanské právo v některém království nebo zemi na říšské radě zastoupené (§ 57 c. ř. s. a čl. XXIX odst. 1 úv. z. k c. ř. s.).

2. Závazek tento předpokládá, aby cizinec jako žalobce ve sporu vystupoval. Není tedy povinnosti této tam, kde není vůbec ještě sporu nebo žaloby, nýbrž kde se jedná pouze o úkony rozepři připravující nebo pro budoucí rozepři sloužící, jako na př. o žádost za vydání platebního rozkazu v řízení upomínacím, návrh na prozatímné opatření, návrh na pojištění důkazů (zák. ze dne 27. dubna 1873 č. 67 ř. z. § 4 a čl. XXVIII č. 4 úv. z. k c. ř. s. § 378 exek. ř. a § 384 c. ř. s.) a p.

3. Nesmí tu býti nižádného z případů, ve kterých vůbec i žalobce cizinec jest sprostěn povinnosti náklady rozepře pojistiti.

Případy tyto jsou:

a) ustanovují-li tak státní smlouvy mezi Rakouskem a státem cizincovým uzavřené (§ 57 odst. 1 c. ř. s.);

b) jestli podle zákonů státu, kterému cizinec náleží, příslušníci rakouští v cizině jako žalobci vystupující nejsou ve stejném případě povinni náklady rozepře pojistiti (§ 57 odst. 2 č. 1 c. ř. s.). Je-li pochybno, co zákon státu cizincova v příčině té ustanovuje, jaká jsou v ohledu tom v cizině zařízení, i jak zachovává se v otázce té soud cizozemský, má si soud rakouský vyžádati prohlášení ministerstva spravedlnosti, které jest pak pro něho závazno (§ 57 odst. posl. c. ř. s.).

[Soudní řád pro Hercegovinu a Bosnu a soudní řád uherský z r. 1868 ústavu kauce žalobní vůbec neznají. (Viz Ott, str. 238). Sumární řízení uherské z r. 1893 (čl. zák. XVIII) ukládá v § 9 povinnost kauci žalobci, cizinci, jestli v státě jeho není občan uherský také v stejném případě povinnosti této zbaven nebo nejde-li o žalobu nebo žalobu vzájemnou podanou následkem soudního veřejného vyzvání. Co do ostatních států evropských srvn. Neumann l. c. str. 105 a násl., Fürstl str. 253 a násl., Walker 76 a násl.];

c) má-li žalobce v obvodu království a zemí na říšské radě zastoupených jmění dostatečné k uhrazení nákladů na rozepři záležející v nemovitých statcích nebo v pohledávkách na takovýchto statcích knihovně zjištěných (§ 57 odst. 2 č. 2);

d) bylo-li cizinci pro tento spor propůjčeno právo chudých (§ 64 č. 4 c. ř. s.);

e) uherští příslušníci státní, kteří náležejí k stálému vojsku nebo válečnému loďstvu nebo jsou ve službě při úřadech společných záležitostí postaveni a u některého tuzemského soudu jako žalobci vystupují, jsou osvobozeni složiti jistotu za náklady rozepře (čl. XXIX odst. 2 úv. z. k c. ř. s.).

f) Povinnosti zříditi žalobní kauci není vůbec v následujících rozepřích:

aa) při žalobách na základě mezinárodní smlouvy o dopravu zboží po železnicích (čl. 56 odst. 2 mezin. sml. ze dne 14. října 1890 č. 186 ř. z. ai 1892);

bb) ve sporech manželských (§ 57 č. 3 a dv. d. ze dne 23. srpna 1819 č. 1595 sb. z. s.);

cc) ve sporech rozkazních a směnečných (§§ 57 č. 4 a 548 a násl. c. ř. s.);

dd) při žalobách navzájem (§§ 57 č. 4 a 233 c. ř. s.; § 96 j. n.);

ee) ve sporech z obchodů splátkových (§ 7 odst. 2 zák. ze dne 27. dubna 1896 č. 70 ř. z.);

ff) při žalobách, »které podány jsou následkem veřejného soudního vyzvání« (§ 57 č. 4 c. ř. s.). V příčině žalob těchto jest pochybno, třeba-li, aby veřejné soudní vyzvání přímo podati žalobu ukládalo, či dostačí li, když žaloba jen v nějaké třeba vzdálenější souvislosti stojí s veřejným vyzváním k nějakému úkonu vůbec vybízejícím. Slovné znění a vyjímečná povaha citovaného předpisu mluvily by pro výklad užší. Spisovatelé však (Schauer, Fürstl, Neumann, Walker) přidávají se k náhledu posléz uvedenému, uvádějíce jako příklady žalob takových:

α) žaloby vyvolané zavedeným řízením amortisačním vůbec, zejména řízením za amortisací starých knihovních břemen (§ 118 zák. knih.);

β) žaloby podané následkem ediktálního vyzvání při zakládání, doplnění nebo upravení knih pozemkových (§§ 6 a 14 zák. ze dne 25. července 1871 č. 96 ř. z.);

γ) žaloby dědiců dle § 128 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. o vydání pozůstalosti, která byla pro nepodání přihlášky dědické jiným dědicům nebo státu odevzdána;

δ) žaloby dědiců, odkazovníků nebo věřitelů sloužící k provedení nároků jejich na pozůstalost cizincovu do ciziny odevzdávanou (§§ 139 a 142 cit. cís. pat.);

ε) žaloby likvidační v konkursu (§ 124 k. ř.);

ζ) žaloby k provedení nároků na kauci notářskou, která notáři nebo jeho nástupcům má býti vydána (§ 29 not. ř.). Ott ve svém »Úvodu« str. 238 a 239 opakuje taktéž tyto případy, vylučuje pouze žalobu ad *ζ*, poněvadž jí nepředchází soudní vyzvání a žalobu ad *γ*), poněvadž prý (?) tu »k žalobě nedojde následkem ediktu (§ 128 nesp. ř.), nýbrž odkázání k pořadu práva prohlášením soudu nastane (§ 125 nesp. ř.).«

gg) Ačkoli se zákon o tom nezmiňuje, nutno přec vzhledem k analogii § 57 č. 4 c. ř. s. stejným důvodem zákonným jako ve sporech man-

dátních a směnečných vyvolané pokládati kauci žalobní za vyloučenou i v řízení nájemném (§§ 560 a násl. c. ř. s.), ve kterém i ta okolnost, že tu prvý rok místa nemá (§ 571 c. ř. s.), možnost žádati za jistotu pro náklady sporu vymezuje.

Za to však není, jak tomu bylo doposud, vyloučena povinnost zříditi žalobní jistotu v rozepřích bagatelních (srvn. § 517 č. 2 c. ř. s.) a rovněž nelze ji za nepřípustnou pokládati ve sporech pro rušenou držbu. (Srvn. zodpovědění otázek ministerstvem k § 57 c. ř. s. č. 2.)

Žalobní kauce může zajisté i beze všeho obmezení býti žádána při žalobách o obnovu řízení a pro zmatek (§§ 529, 530 a 533 c. ř. s.) i ve sporech správcem podstaty v konkursu cizozemce vedených. (Srvn. pro právo dosavadní Gl. U. 5604, 5902 a j.).

II. Podmět.

K složení kauce žalobní může býti přidržen toliko onen žalobce, u něhož se splnily podmínky shora uvedené. Je-li to osoba fysická nebo právnická, jest nerozhodno. Při cizozemských spolcích, nadacích, společenstvech, obchodních společnostech, těžířstvech i jiných právních subjektech v § 75 j. n. vypočtených i jejich tuzemských závodech pobočných rozhoduje o povinnosti jejich dáti jistotu nikoli státní příslušnost súčastněných osob, nýbrž sídlo dotčených právních osobností v cizině (viz cit. zodpovědění otázek k § 57 c. ř. s.).

Je-li na straně žalobcově více subjektů, z nichž jen někteří jsou cizinci, jsou jen tito povinni kauci poskytnouti. Složil-li ji jeden z více žalobců ke kauci zavázaných, jsou tím ostatní povinnosti této sproštěni. Zdali však jsou všichni in solidum zavázáni kauci uznanou dáti, třeba posouditi dle otázky, jde-li o spor, ve kterém jsou litis consortes dle § 46 c. ř. s. k náhradě nákladů rozepře in solidum zavázáni.

Je-li více žalovaných, může býti žádána jistota toliko jedenkráte. Na četnost žalovaných jest jen při vyměření její výše přihlížeti (§§ 60 odst. 2 a 41 c. ř. s.).

Vedlejší intervenient žalovaného jest zajisté oprávněn žádati na žalobci cizinci kauci, neodporuje-li tento návrh jeho úkonům a projevené vůli strany hlavní (arg. § 19 »alle sonstigen Processhandlungen«; jinak Ott. str. 186 poukazuje na podpůrné postavení vedlejšího intervenienta). Vedlejší intervenient žalobcův, třebas i cizinec, nemůže, nemá-li postavení litis consorta (§ 20 c. ř. s.), býti přidržen náklady sporu pojistiti, poněvadž není stranou a nejsa sám nikdy povinen náklady sporu platiti, nemůže také býti vázán je pojistiti.

III. Návrh.

1. Kdy třeba návrh učiniti?

Návrh na zřízení jistoty žalobní jest z pravidla podati při prvním roku o žalobě položeném (§§ 239 a 59 c. ř. s.). Byl-li první rok před okresním soudem současně i k jednání ve věci samé nařízen (§ 440 c. ř. s.), nutno žádati za pojištění nákladů sporu dříve, než bylo v jednání ve věci samé započato (§ 59 odst. 1 c. ř. s.). Opomenutí tohoto okamžiku má v zápětí ztrátu práva domáhati se na žalobci složení kauce žalobní vůbec (§ 59 odst. 2 c. ř. s.).

Ze zásady této učiněna výjimka:

a) jestli teprve později podmínky žádosti této se dostavily; na př. žalobce ztratil práva občanského v Rakousku nebo zanikly důvody jej od

povinnosti této osvobozující (pozbyl majetku, jehož vlastnictví jej dle § 57 č. 2 povinnosti dáti jistotu žalobní zbavovala, ztratil právo chudých jemu propůjčené (§ 71 c. ř. s.), nastala změna v reciprocitě a t. d.) (§ 58 c. ř. s.). Za podmínky této lze zejména žádati za kauci i během řízení odvolacího resp. dovolacího předpokládaje ovšem, že ž a l o b c e cizinec odvolání, pokud se týče dovolání podal (nikoli tedy v případě, že appeluje nebo se dovolává žalovaný). Srvn. § 59 slova: »von dem Kläger eingelegtes Rechtsmittel;«

b) jestli se objeví dodatečně, že jistota původně složená jest nedostačitelnou a jest nutno ji zvýšiti, pokud se týče doplniti (na př. klesnou složené papíry v ceně, hypothéka stane se nejistou, útraty neočekávaně se rozmnožily, že přesahují obnos kauce dané a p. (§ 62 odst. 2 c. ř. s.).

V obou však případech uvedených ad a) a b) nelze za kauci resp. za její doplnění žádati, je-li taková část žalobního nároku nespornou (uznanou a vzájemnými nároky nevyváženou), že k úhradě útrat vůbec, pokud se týče nekrytých stačí (§§ 59 a 62 odst. 2 c. ř. s.).

Kdy v případech těchto za jistotu jest žádati, zákon nestanoví. Z praktických ohledů zamlouvá se náhled Neumannův, str. 259, že třeba návrh onen učiniti při nejbližším roku položeném v rozepři po okamžiku, kdy se žalovaná strana o skutečnostech § 58 c. ř. s. dověděla. (Tak i Fürstl. str. 108. Pro náhled tento mluví § 61 slovo »rechtzeitig« a ratio juris v § 59 vyslovená.)

2. Ú č i n e k n á v r h u n a s p o r.

Návrhem na p o s k y t n u t í jistoty žalobní se původní rozepře na tak dlouho přerušuje, dokud není návrh onen zamítnut nebo nebylo-li návrhu onomu vyhověno, dokud žalobce, jemuž pojištění útrat bylo uloženo, povinnosti této řádným způsobem nevyhověl. Při tom nesmí býti rozeznáváno, žádáno-li bylo za kauci žalobní hned při prvním roku nebo za podmínek § 58 teprve později v průběhu rozepře. (Jinak Bozděch v Právníku, 1897, str. 158). Žádáno-li však toliko o doplnění nedostatečné jistoty již dané, nemá vůbec návrh dotčený účinku odkládacího a pokračuje se bez ohledu na návrh tento v rozepři dále (§ 62 odst. 2 c. ř. s.).

3. F o r m a i o b s a h n á v r h u a p ř í s l u š n o s t s o u d u. Poněvadž návrh na zřízení jistoty žalobní nebo na její doplnění vždycky jen při nějakém roku se státi musí, nelze jej nikdy ani při okresních ani při sborových soudech učiniti písemně (arg. § 397 c. ř. s.), nýbrž vždycky jen ústně stranou nebo jejím zástupcem, pokud se týče, zmocněncem podán býti musí.

Návrh tento obsahovati má vytčení všech podmínek žádost za kauci zdůvodňujících i naznačení výšky jistoty žádané (§ 59 odst. 2. c. ř. s.).

Co do otázky, u k t e r é h o soudu nárok onen podati sluší, nutno rozlišovati, je-li učiněn návrh onen v době, kdy rozepře jest v prvé stolici projednávána, či vznesen-li v čase, kdy spor se již ve stadiu odvolacím nebo dovolacím nalezá. Pro případ prvý jest nepochybno, že návrh onen učiniti třeba vždycky u soudu procesního. Pro případ druhý jest sporno, lze-li žádost onu přednésti u instance odvolací, pokud se týče dovolací, či nutno-li se i tu obrátiti na soud prvé stolice. Ott, l. c. str. 240 odvolávaje se jednak na §§ 66, 147 odst. 2., 152 odst. 2. c. ř. s., jednak poukazuje k tomu, že by strana pozbyla právo instance, když by vyšší soud o návrhu tom rozhodoval i že nelze rozhodnutí to přímo i nejvyššímu

soudu ukládati, přidává se k náhledu druhému, kdežto Neumann: str. 260 pozn. 3. poukazuje k tomu, že by bylo proti předpisům §§ 471 č. 2, 472 a 513 prvé instanci ponecháno rozhodnutí o tom, je-li opravní prostředek podaný odvolán (§ 60 odst. 2), kdyby i o kauci v řízení opravném prvá instance se měla vyslovovati, jakož i odvolávaje se na slova § 60 odst. 2. c. ř. s.: »wenn der Antrag während das Rechtsmittelsverfahrens gestellt wird« hlásí se k náhledu prvnějšímu. Pro náhled prvý mluví i ohledy praktické účelnosti, ježto jednak nemohla by prvá stolice rozhodovati, když by spisy rozepři u stolice opravné se nalezaly, jednak nebyla by s to, aby posoudila, jak veliké as náklady řízení u soudů vyšších vyvolá. Ostatně bylo by pak při platnosti náhledu druhého ponechati stolici prvé i rozhodovati o návrhu na doplnění kauce podanému dle § 62 odst. 2. c. ř. s. během řízení opravného. A poněvadž návrh, tento řízení nestaví, začasté by se stalo, že by o opravném prostředku bylo rozhodnuto dříve, než by žádost za kauci byla vyřízena. Nesnázím těmto se předejde, jestli rozhodnutí toto se přenechá soudu, kde se právě rozepře hlavní vede. (Srvn. Neumann, str. 268.)

IV. Řízení.

Byl-li podán návrh na zřízení jistoty při prvním roku, má o něm soudce prvý rok řídící ihned ústní jednání zavésti a po ukončení jednání bez usnesení senátu (§ 239 c. ř. s.) rozhodnouti. Bylo-li žádáno za kauci v průběhu procesu, projednává a rozhoduje o tom vždycky soudce (senát), který se rozepří dotčenou zabývá.

Předmětem jednání jest jednak zjištění podmínek jistoty vůbec a přiměřenosti žádané její výše. Na navrhovateli jest, aby prokázal, že u žalobce jsou všeobecné podmínky povinnosti jistotu dáti, žalobce nechť prokáže tvrzený důvod jej od kauce osvobozující (zejména důvod § 57 odst. 2. c. ř. s.). Při řešení otázky výše přiměřené kauce nutno jednati i o velikosti možných nákladů sporu. (§ 60 c. ř. s.) K jednání tomuto může býti připojeno i projednávání o způsobu, v jakém má býti jistota složena (§ 56 c. ř. s.).

V. Rozhodnutí.

Rozhodnutí o návrhu na zřízení žalobní kauce vydává se ve formě pouhého usnesení, jež vždycky písemně vyhotoviti a stranám doručiti třeba (§ 426 c. ř. s. a 59 odst. 2 c. ř. s.). Vyhovuje-li návrhu má vedle všeobecných náležitostí (§§ 429 odst 2 a 417 č. 1 a 2 c. ř. s.) obsahovati:

a) obnos, který za jistotu nebo k doplnění již dané jistoty jest složiti (§ 62 c. ř. s.), eventuelně i spůsob složení jistoty;

b) lhůtu, do které se tak státi má nebo do které má žalobce nespůsobilost jistotu onu složiti přísežně potvrditi;

c) vytčení následků, které zákon k nesplnění uložené povinnosti této pojí (§ 60 odst. 1 c. ř. s.).

Ad *a*). Obnos potřebné jistoty určuje soudce dle volného uvážení přihlížeje k pravděpodobné výši útrat, které budou sporem tímto spůsobeny. Na náklady, které by vzešly žalobou navzájem, zřetele bráti nesluší (§§ 60 odst. 2, 233 odst. 2).

Co do spůsobu jistoty platí předpis § 56 c. ř. s. Nedohodly-li se strany o tom, jak má býti jistota poskytnuta, jest ji dáti hotově nebo v tuzemských cenných papírech, které dle předpisů o tom platných k ukládání peněz sirotčích se hodí a jen kdyby jich nebylo, složením

k soudu jiných tuzemských cenných papírů na některé burse znamenaných, které podle soudcovského uznání poskytují dostatečné úhrady. Cenné papíry nesmějí býti mimo oběh dány a musí opatřeny býti běžnými kupony a talony. Papíry tyto čítány buďte podle kursu v den složení. Podle uvážení soudcova mohou pro opatření jistoty býti připuštěny i vkladní knížky některé tuzemské spořitelny nebo záložny anebo nelze-li vůbec nebo toliko nesnadně si opatřiti jistoty způsobu udaného i rukojmími. Složením předmětu k soudu zřízeno jest na předmětu složeném právo zástavní pro obnos nákladů budoucích (§ 56 c. ř. s.)

ad b) Lhůta k složení jistoty nebo k výkonu přísahy o nespůsobilosti k tomu určena budiž buď stanovením posledního dne kalendářového nebo určením počtu dnů, neděl resp. měsíců. V případě tomto počítá se lhůta dle § 125 odst. 1 a 2 c. ř. s. počínajíc dnem po doručení soudcovského usnesení. Lhůta tato jest lhůtou soudcovskou a podlehá tudíž předpisům §§ 128 a 129 c. ř. s., mohouc za podmínek tam uvedených býti prodloužena nebo zkrácena.

ad c) Nesloží-li žalobce v čas jistotu ustanovenou nebo nezažádá-li u soudu za položení roku, při kterém neschopnost svoji dáti jistotu přísežně potvrditi chce, musí soud na návrh žalovaného prohlásiti, že žaloba, nebo — nalezá-li se již spor v řízení opravném — opravný prostředek žalobcem podaný za zpět vzatý bude pokládán (§ 60 odst. 3). (O účincích zpětvzetí žaloby srvn. § 237 odst. 3 4, o zpětvzetí odvolání a dovolání §§ 484 odst. 2 a 513 c. ř. s.). Nevyhoví-li žalobce příkazu jemu doplnění jistoty ukládajícímu ve lhůtě dané nebo nezažádá-li v téže lhůtě o připuštění k přísaze vzpomenuté (srvn. zodpovědění otázek k § 60 č. 2), může býti dotčený výrok soudní, jakmile nabude právní moci, exekučně proveden (§ 62 odst. posl. c. ř. s.).

VI. Další řízení.

1. Byl-li návrh na složení jistoty zamítnut, může soud ihned, nečekaje právní moci tohoto rozhodnutí, ustanoviti, že má býti v řízení pokračováno. Proti tomuto usnesení není nižádného opravného prostředku (§ 61 c. ř. s.).

2. Bylo-li žádosti za zřízení jistoty vyhověno, jest žalobce povinen ve lhůtě stanovené dáti jistotu v způsobu shora naznačeném nebo nabídnouti se k přísaze, že tak učiniti s to není. K přísaze této, která dle staré praxe i v literatuře nového práva zvána jest paupertní, přihlásiti se možno u soudů sborových jen písemně podáním advokátem podepsaným (§§ 74 a 75 c. ř. s.), u soudů okresních, není-li strana zastoupena advokátem, i protokolárně (§ 434 c. ř. s.). [Formu tohoto protokolu viz v knize formulářů pod číslem 2.] Nebydlí-li žalobce v místě soudu procesního, může žádati, aby byl okresní soud jeho bydliště nebo pobytu dožádán, by k výkonu jeho přísahy rok položil (§ 60 odst. 2 c. ř. s.).

Přísaha, již žalobce vykonati má, nepředpokládá zevrubného udání majetku a nepotvrzuje jako t. zv. přísaha manifestační správnost a úplnost dotčených údajů, nýbrž jest toliko dotvrzením, že žalobce není s to, aby jistotu v obnosu a spůsobu určeném dal. (Srvn. zodpovědění otázek k § 60 č. 1.) O výkonu této přísahy, jejíž forma se řídí dle pravidel dosavadních (čl. XL úv. z. k c. ř. s.), spisuje se obvyklý protokol (viz kniha form. č. 3).

3. Složil-li žalobce jistotu, nebo vykonal-li přísahu onu, jest v rozepři mezitím zastavené k návrhu jedné nebo druhé strany pokračovati (§ 62

odst. 1 c. ř. s.). Soud tedy ustanoví nově prvý rok, aby při něm byly probrány otázky § 239 c. ř. s., jichž projednání bylo návrhem na kauci přerušeno (viz kniha formulářů k č. 1 pozn. 2), nebo bylo-li jednání při prvém roku již skončeno, nařídí onen úkon, jenž dle postupu řízení procesního na řadu přijíti má.

Návrh na pokračování ve sporu, o němž co do formy a obsahu platí předpisy všeobecné, může býti přednešen i ústně při roku položeném k výkonu přísahy »paupertní« (srvn. kniha form. č. 3).

Neučiní-li žádná strana onoho návrhu, nastává klid řízení (§ 168 c. ř. s.).

4. Jestli žalobce ani jistoty v čas nesložil, ani přísahu o neschopnosti své k tomu nevykonal, může žalovaný žádati, aby byly vysloveny následky neposlušnosti této shora pod č. V. ad c) vytčené. O návrhu tomto, o němž taktéž platí co do formy pravidla všeobecná, se žalobce buď ústně (§ 86 jedn. ř.) vyslechne, nebo k písemnému vyjádření vyzve, načež se usnesením rozhoduje (§ 60 posl. věta c. ř. s.). Až do vynesení tohoto usnesení lze vždycky, třebas by již byla lhůta prošla, následky tyto složením jistoty resp. přihlášením se k přísaze odvrátiti (§ 145 odst. 2 c. ř. s.).

VII. Náklady.

Náklady jednání o kauci musí nésti strana, která v tomto řízení incidenčnímu podlehla (§ 52 c. ř. s. Srvn. i Schauer k § 59 pozn. 3, viz však knihu form. č. 1, jenž výrok o útratách neobsahuje).

VIII. Opravné prostředky.

Vyjímajíc usnesení, kterým po zamítnutí návrhu na složení kauce soud ihned pokračování v rozepři nařizuje, lze proti všem usnesením shora vytčeným si stěžovati. Řízen-li rekurs proti výroku vydanému o návrhu na kauci soudcem k příkazu činným prvý rok řídícím (§ 239 c. ř. s.), předkládá se rekurs tento přímo vrchnímu zemskému soudu, aniž by bylo dle § 516 c. ř. s. třeba, dovolati se dříve rozhodnutí senátu. (Srvn. zodpovědění otázek k § 516 c. ř. s. č. 2.)

Pojištění námořské.

I. Zásady všeobecné.

Námořské pojištění jest odvětvím pojišťování dopravního. Čím více se rozvíjela doprava a výměna statků, tím více bylo potřebí předejíti všechněm nebezpečím a nehodám, kterými hrozí spekulaci obchodní síly přírodní a jiné příhody. Již pouhá možnost škody ochromuje a staví spekulaci — duši obchodu. Ze všech druhů dopravních jest doprava námořská vydána největším nebezpečenstvím a proto již od nejstarších dob byly hledány formy a právní zřízení, kterými by se ochrana poskytovala proti nehodám námořským. První pojišťovací společností byla nucená societa portugalských lodníků, která spočívajíc na vzájemnosti stála pod dohledem státním (1367). Nahražovala úplně ztrátu substance, t. zv. celkovou ztrátu, jakož i ztrátu hodnoty těžkými škodami lodím způsobenými. Pojištění spočívalo ve starší době celou řadu let na vzájemnosti nebo bylo provozováno jednotlivci. Teprve ke konci 18. stol. vznikly pojišťovací spolky v Anglii a Holandsku, r. 1782 flandersko-rakouská pojišťovací společnost v Ostende, ve Francii r. 1818 Compagnie d'assurance maritime. V Německu byla první pojišťovací společnost založena v Hamburgu. Téměř všechny větší dopravní společnosti pojišťovací spojují nyní pojištění námořské s pojištěním pozemní dopravy.